

ODBORNÁ KOMISE BOZP a PO

METODIKA PRO ZPRACOVÁNÍ PRACOVNÍCH POSTUPŮ

Autoři: Ing. Jiří Pelikán
Ludmila Chromá

OBSAH

PŘEDMLUVA.....	1
A. POŽADAVKY NA ZPRACOVÁNÍ PRACOVNÍCH POSTUPŮ	1
A1. POŽADAVKY PRÁVNÍCH PŘEDPISŮ.....	1
A2. POŽADAVKY TECHNICKÝCH NOREM, PŘEDPISŮ A INTERNÍCH PŘEDPISŮ	3
A3. RIZIKA	4
B. OBSAH PRACOVNÍHO POSTUPU	4
C. VZOROVÝ PRACOVNÍ POSTUP	Chyba! Záložka není definována.

PŘEDMLUVA

Cílem této metodiky je poskytnout členským organizacím SOVAK metodický návod jak přistupovat k problematice zpracování pracovních postupů. Metodika je zpracována takovým způsobem, aby co nejjednodušeji zahrnovala požadavky na obsah pracovních postupů z pohledu požadavků právních předpisů, technických norem, technických předpisů a interních dokumentů provozovatelů vodovodů a kanalizací. V žádném případě nelze tuto metodiku považovat za direktivní předpis a její jednotlivé části lze a je i nutné je přizpůsobit pro daný konkrétní případ, stejně jako podobu a rozsah pracovního postupu.

A. POŽADAVKY NA ZPRACOVÁNÍ PRACOVNÍCH POSTUPŮ

A1. POŽADAVKY PRÁVNÍCH PŘEDPISŮ

1. Zákoník práce č. 262/2006 Sb., § 103, odst. 1, písm. f)

Zaměstnavatel je povinen zajistit zaměstnancům, zejména zaměstnancům v pracovním poměru na dobu určitou, zaměstnancům agentury práce dočasně přiděleným k výkonu práce k jinému zaměstnavateli, mladistvým zaměstnancům, podle potřeb vykonávané práce dostatečné a přiměřené informace a pokyny o bezpečnosti a ochraně zdraví při práci podle tohoto zákona a podle zvláštních právních předpisů (§ 37, zákona č. 258/2000 Sb.)

2. Zákoník práce č. 262/2006 Sb., § 103, odst. 2

Zaměstnavatel je povinen zajistit zaměstnancům školení o právních a ostatních předpisech k zajištění bezpečnosti a ochrany zdraví při práci, které doplňují jejich odborné předpoklady a požadavky pro výkon práce, které se týkají jimi vykonávané práce a vztahují se k rizikům, s nimiž může přijít zaměstnanec do styku na pracovišti, na kterém je práce vykonávána, a soustavně vyžadovat a kontrolovat jejich dodržování.

3. Zákon č. 309/2006 Sb., § 5

Požadavky na organizaci práce a pracovní postupy

(1) Zaměstnavatel je povinen organizovat práci a stanovit pracovní postupy tak, aby byly dodržovány zásady bezpečného chování na pracovišti a aby zaměstnanci

- a) nevykonávali činnosti jednotvárné a jednostranně zatěžující organismus. Nelze-li je vyloučit, musí být přerušovány bezpečnostními přestávkami, v případech stanovených zvláštními právními předpisy musí být doba výkonu takové činnosti v rámci pracovní doby časově omezena,
- b) nebyli ohroženi padajícími nebo vymrštěnými předměty nebo materiály,
- c) byli chráněni proti pádu nebo zřícení,
- d) nebyli ohroženi dopravou na pracovištích,
- e) na pracovišti se zvýšeným rizikem nepracovali osamocně bez dohledu dalšího zaměstnance, pokud jejich ochranu nezajistí jinak,
- f) nevykonávali ruční manipulaci s břemeny, která může poškodit zdraví, zejména páteř.

(2) Bližší požadavky na způsob organizace práce a pracovních postupů, které je zaměstnavatel povinen zajistit, stanoví prováděcí právní předpis.

4. Další právní předpisy

4.1. Zákony, nařízení vlády a vyhlášky

Zákon č. 262/2006 Sb. - zákoník práce

Zákon č. 309/2006 Sb. - o zajištění dalších podmínek k BOZP

Zákon č. 59/2006 Sb. - o prevenci závažných havárií způsobených nebezpečnými chemickými látkami, ve znění pozdějších předpisů.

Zákon č. 251/2005 Sb. - o inspekci práce

Zákon č. 356/2003 Sb. - o chemických látkách

Zákon č. 258/2000 Sb. - o ochraně veřejného zdraví

Nařízení vlády č. 494/2001 Sb. - o evidence, hlášení, zasílání záznamu o úrazu, vzor záznamu o úrazu, okruh institucí a orgánů pro hlášení úrazů

Nařízení vlády č. 495/2001 Sb. - kterým se stanoví podmínky pro poskytování OOPP, mycích, čistících a dezinfekčních prostředků

Nařízení vlády č. 378/2001 Sb. - kterým se stanoví bližší požadavky na bezpečný provoz a používání strojů, technických zařízení, přístrojů a náradí

Nařízení vlády č. 11/2002 Sb. - kterým se stanoví vzhled a umístění bezpečnostních značek a zavedení signálů

Nařízení vlády č. 27/2002 Sb. - kterým se stanoví způsob organizace práce a pracovních postupů při práci související s chovem zvířat

Nařízení vlády č. 28/2002 Sb. - kterým se stanoví organizace práce a pracovních postupů při práci v lese a na pracovištích obdobného charakteru

Nařízení vlády č. 168/2002 Sb. - kterým se stanoví organizace práce a pracovních postupů při provozování dopravy dopravními prostředky

Nařízení vlády č. 406/2004 Sb. - o zajištění BOZP při práci v prostředí nebezpečím výbuchu

Nařízení vlády č. 101/2005 Sb. - o podrobnějších požadavcích na pracoviště a pracovní prostředí

Nařízení vlády č. 148/2006 Sb. - o ochraně zdraví před nepříznivými účinky hluku a vibrací

Nařízení vlády č. 362/2005 Sb. - o bližších požadavcích na BOZP při práci na pracovištích s nebezpečím pádu z výšky nebo do hloubky

Nařízení vlády č. 589/2006 Sb. - kterým se stanoví odchylná úprava pracovní doby a doby odpočinku zaměstnanců v dopravě

Nařízení vlády č. 591/2006 Sb. - o bližších minimálních požadavcích na bezpečnost a ochranu zdraví při práci na staveništích

Nařízení vlády č. 361/2007 Sb. - kterým se stanoví podmínky ochrany zdraví zaměstnanců při práci

Vyhláška č. 48/1982 Sb. - kterou se stanoví požadavky na zajištění bezpečnosti práce a technických zařízení

Vyhláška č. 288/2003 Sb. - kterou se stanoví práce a pracoviště, které jsou zakázány těhotným ženám, kojícím ženám, matkám do konce devátého měsíce po porodu a mladistvým, a podmínky, za nichž mohou mladiství výjimečně tyto práce konat z důvodů přípravy na povolání.

Vyhláška č. 432/2003 Sb. - kterou se stanoví podmínky pro zařazení prací do kategorií

4.2. Předpisy v oblasti vyhrazených technických zařízení:

Zákon č. 174/1968 Sb. - o státním odborném dozoru nad bezpečností práce, ve znění pozdějších předpisů.

Vyhláška č. 50/1978 Sb. - o odborné způsobilosti v elektrotechnice

Vyhláška č. 85/1978 Sb. - o kontrolách, revizích a zkouškách plynových zařízení

Vyhláška č. 18/1979 Sb. - kterou se určují vyhrazená tlaková zařízení a stanoví některé podmínky k zajištění jejich bezpečnosti

Vyhláška č. 19/1979 Sb. - kterou se určují vyhrazená zdvihací zařízení a stanoví některé podmínky k zajištění jejich bezpečnosti

Vyhláška č. 20/1979 Sb. - kterou se určují vyhrazená elektrická zařízení a stanoví některé podmínky k zajištění jejich bezpečnosti

Vyhláška č. 21/1979 Sb. - kterou se určují vyhrazená plynová zařízení a stanoví některé podmínky k zajištění jejich bezpečnosti

Vyhláška č. 91/1993 Sb. - k zajištění bezpečnosti práce v nízkotlakých kotelnách.

4.3. Ostatní předpisy

Směrnice ministerstva zdravotnictví č. 49/1967 - o posuzování zdravotní způsobilosti k práci

Všechny předpisy jsou uvedeny bez pozměňovacích předpisů, proto je vždy potřeba pracovat s platnými zněními, která jsou k dispozici např. na portále veřejné správy www.gov.cz, v části zákony.

A2. POŽADAVKY TECHNICKÝCH NOREM, PŘEDPISŮ A INTERNÍCH PŘEDPISŮ

1. Technické normy

Bližší požadavky na pracovní postupy konkretizují technické normy. Tím, že se v pracovním postupu uvedou na konkrétní normy odkazy, stávají se tyto pracovní postupy závaznými. Seznam platných norem je k dispozici na www.cni.cz.

2. Technické předpisy

Další bližší požadavky na pracovní postupy mohou konkretizovat technické předpisy. Tím, že se v pracovním postupu uvedou na konkrétní technické předpisy odkazy, stávají se tyto pro pracovní postup závaznými. Jedná se například o technická pravidla GAS pro oblast plynových zařízení apod.

3. Interní předpisy

Pokud interní předpisy řeší problematiku danou pracovním postupem, pak se v pracovním postupu uvede odkaz na interní předpis. Například – systémy bezpečné práce, vyhodnocení rizik, OOPP atd.

A3. RIZIKA

Při hodnocení rizik je nutné mimo jiné posoudit:

- fyzický stav pracoviště
- zdravotní a odbornou způsobilost zaměstnanců
- klimatické vlivy
- ergonomické podmínky pracoviště
- nebezpečí vyskytující se na pracovišti – mechanická, elektrická, materiály a látky, požár a výbuch
- psychická zátěž

Pro hodnocení rizik a navrhování opatření se může vycházet z materiálu vydaného SOVAKEM - „Prevence rizik“ – aktualizace 2008

B. OBSAH PRACOVNÍHO POSTUPU

1. Název pracovního postupu

2. Specifikace pracoviště

Každé pracoviště má svá specifika, z čehož vyplývá, že je potřeba pracovní postupy zpracovávat pro konkrétní pracoviště a konkrétní pracovní činnost

3. Evidenční číslo pracovního postupu

Zavést evidenci pracovních postupů a vytvářet systémové značení dle zavedeného systému u daného zaměstnavatele.

4. Datum zpracování pracovního postupu

5. Zpracovatel pracovního postupu

Uvede se jméno a příjmení osoby zodpovědné za zpracovaný pracovní postup. Dále pak podpis.

14. Způsob skladování materiálu a likvidace vzniklého odpadu

Místo uložení materiálu - pokud je k práci potřeba.

Stanovit způsob likvidace vzniklého odpadu – pokud vzniká.

15. Druh a způsob zajištění pracovníků

Stanovení zajištění pracovníků: osobní jistící prostředky, kolektivní ochrana, způsob komunikace (prostřednictvím telefonu, signalizace – zvuková, vizuální, atd.)

16. Okruh osob oprávněných vstupovat na nebezpečná místa

Seznam osob oprávněných vstupovat na nebezpečná místa – návaznost na kvalifikační a zdravotní požadavky.

17. Způsob fyzického zajištění prostorů/pracoviště

Stanoví se jakým způsobem bude zajištěno pracoviště proti vstupu neoprávněných osob.

18. Opatření při konání prací za mimořádných podmínek

Stanoví se postupy při vzniku mimořádné události (povodeň, požár, dopravní nehoda, únik nebezpečných látek, nutnost vyprošťování pracovníků, ...) – v návaznosti na rizika, která může konaná práce přinést.

19. Kontakty pro řešení nouzových a naléhavých situací

Tísňová volání - IZS, hasiči, záchranka, policie
Poruchy – elektrárny, plynárny, vodárny
Toxikologické středisko
Asistenční služby
Záchraná báňská služba
Zodpovědní vedoucí zaměstnanci
a pod.

20. Ostatní požadavky

Vše, co je potřeba brát v úvahu a zajistit pro bezpečnost a ochranu zdraví při práci a není postíženo v předchozích bodech.

21. Seznámení zaměstnanců s pracovním postupem

22. Seznámení zaměstnanců s ukončením prací

Zaměstnanci, kteří prováděli práce potvrdí podpisem, že byli seznámeni s tím, že práce byly ukončeny a zařízení bude uvedeno do provozu.